Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Juan Martin Bermeosolo Gabiola Gaztelu

Ea, Bizkaia
(1925-2023)

Aurkibidea

Biografia

Ereñoko Gaztelu baserrian jaio zen, bost anai-arrebatan azken-aurrekoa. Aita Eakoa zuen eta ama Aulestikoa, baina Ereñora ezkondu ziren, ama gaztetatik bertan bizi zen eta. Gerraostean Bilboko salesiarretan egin zituen bi urte, baina ez ei zuen eskola askorik ikasi. Handik etorrita, Gernikan egin zituen beste bi urte arotzeria ikasten. Urtebetez Sigma josteko makinen lantegian lan egin ostean, soldadu joan beharra izan zuen Burgosera. Handik etorri zenean, eraikuntzan hasi zen lanean, bere kontura, izan ere, soldadutzan ikasi baitzuen zertxobait lanbidea. Natxitura ezkondu zen 1951n, eta lau seme-alaba izan zituen.

Zintak

EAA-022

- **Proiektua**: Eako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Gonzalez, Andere
- **Data**: 2012-11-19
- **Iraupena**: 57 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane

EAA-023

- **Proiektua**: Eako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Gonzalez, Andere
- **Data**: 2012-11-19
- **Iraupena**: 42 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

Pasarteak

1. Gerraostean Bilboko salesiarretan

- **Erref**: EAA-022/003
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:02:40. **Bukatu**: 00:03:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolara herritik kanpo

Laburpena:
11 urte zituen Gerra Zibila hasi zenean. Bi urte egin zituen Bilboko salesiarretan gerraostean. Militarrek hartuta zuten kolegioa. Ez omen zuen askorik ikasi.

2. Arotzeria ikasten hasi eta eraikuntzan bukatu

- **Erref**: EAA-022/004
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:03:32. **Bukatu**: 00:05:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Lanbideak » Arotzak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Bilboko salesiarretatik etorri eta gero, arotzeria ikasten ibili zen Gernikan, bi urtez. Beste urtebete Sigma josteko makinen lantegian egin zuen. Gero soldadutza egitera Burgosera joan behar izan zen, eta 28 hilabete egin zituen han. Handik etorritakoan, eraikuntzan hasi zen lanean, bere kontura, izan ere, soldadutzan ikasi zuen lanbidea. Arrebak zuen etxe zahar batekin hasi zen lanean. Gero Natxitura etorri zen ezagun baten etxea konpontzera eta bertara ezkondu zen, 1951n.

3. Aita arpanarekin lanean, trenbideetarako egurrak prestatzen

- **Erref**: EAA-022/007
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:07:13. **Bukatu**: 00:09:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Lanbideak » Antzinako lanbideak

Laburpena:
Aitak arpanarekin lan egiten zuen; trenbideetarako egurrak prestatzen zituzten. Arpanagatik diru asko ordaindu omen zuen aitak, eta jendeak kiebra joko zuela esaten zuen. Baina kontratista moduan ibiltzen zen, eta beharginak ere bazituen. Hiru lagun behar ziren arpana erabiltzeko.

4. Gerraostean errazionamendua eta ogi beltza

- **Erref**: EAA-022/008
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:09:18. **Bukatu**: 00:10:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Gerraostean ogi beltza jaten zuten, zahiarekin egindakoa. Garbantzua, arroza, olioa... errazionamenduan zeuden, eta gutxi ematen zieten.

5. Gerra aurretik mitinak herrietan

- **Erref**: EAA-022/009
- **Iraupena**: 0:00:44. **Hasi**: 00:10:10. **Bukatu**: 00:10:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:
Gerra aurretik mitinak egoten ziren herrietan. Alderdien arteko pikea zegoen;goizean batzuk eta arratsaldean beste batzuk egoten ziren mitina ematen. Auzoko batzuk guardia zibilak ziren eta entzutea du Madrilen zaldi gainean ibiltzen zirela iraultzetan.

6. Bilbo hartu zutenekoa; Sollubeko frontea

- **Erref**: EAA-022/010
- **Iraupena**: 0:01:56. **Hasi**: 00:10:54. **Bukatu**: 00:12:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ondasunen galera

Laburpena:
Gerra garaian baserriak errekisatu egiten zituzten gorriek, gosea zegoen eta. Markinan geratuta egon zen frontea, 7 hilabetez. Bilbo inguruan nazionalek "cinturón de hierro" delakoa egin zuten, babesteko. Baina ez zuen balio izan, kostatik, aldamenetik sartu zirelako. Sollubeko frontea izugarria izan zen. Gorriek nazionalak aurrean hartu zituzten eta hegazkinen laguntzaz nazionalista ugari hil.

7. Ereñon atxiloketarik ez; Arteagan bi fusilatu

- **Erref**: EAA-022/011
- **Iraupena**: 0:01:08. **Hasi**: 00:12:50. **Bukatu**: 00:13:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Gerra garaian ez zen egon atxiloketarik eta liskarrik Ereñon. Baina Arteagan bai, han bi pertsona fusilatu ei zituzten.

8. Zenbait etxetatik mendi aldera ihesi

- **Erref**: EAA-022/013
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:14:30. **Bukatu**: 00:15:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Gerra garaian beldurra egon zen. Zenbait etxetatik jendeak ihes egin zuen mendi aldera. Kasu batzuetan okerragoa izan zen ihes egitea, gero harrapatu eta atxilotu egiten zituztelako.

9. Gerraostean baserrian goserik ez, baina kalean txarto

- **Erref**: EAA-022/015
- **Iraupena**: 0:02:06. **Hasi**: 00:16:10. **Bukatu**: 00:18:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Errazionamendua 1939tik 1951ra arte egon zen. Ez zuten goserik pasa, baserrian beti izaten zutelako zerbait jateko. Ogi zuria eta olioa falta. Kalean egoera okerragoa izan zen. Gogoan du behin Arteagako bi gizonezko etorri zirela etxera eta aurreko egunetako talo gogorra nola jan zuten, gustura asko.

10. Taloa eta esnea janda, osasuntsu

- **Erref**: EAA-022/016
- **Iraupena**: 0:02:52. **Hasi**: 00:18:16. **Bukatu**: 00:21:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Taloa nola egiten den. Esnetara botata jaten zuten, goizean eta gauean. Osasunerako ona dela dio. Eurak, 5 neba-arreba, hori janda ondo bizi izan dira, eta urte askoan, gainera. Orain jateko berezi moduan jaten da. Berak ez ei du jaten, lehen asko jandakoa delako. Hoztuz gero, gogortu egiten da, baina beroan jateko bikaina da taloa.

11. Errazionamenduko ogia bi aldiz jasotzearren, isuna

- **Erref**: EAA-022/017
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:21:08. **Bukatu**: 00:23:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Ezkondu zenean (1951n), ogia errazionamenduan zegoen oraindik.

Udaletxera joaten ziren elikagaien bila. Ezkondu zenean Eako udaletxean eman zuen izena, baina Ereñon artean "baja" eman gabe. Amak bere errazionamenduko ogia jaso zuen Ereñon eta berak Ean. Handik hilabetera konturatu egin ei ziren eta hamar ogerlekoko isuna ordaindu behar izan zuen.

12. Bilboko salesiarretara ikastera joan, eta soroan beharrean

- **Erref**: EAA-022/020
- **Iraupena**: 0:02:26. **Hasi**: 00:24:50. **Bukatu**: 00:27:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolara herritik kanpo

Laburpena:
Baserri handia zuten eta labore asko hartzen zuten. Bilboko salesiarrek handik eramaten zituzten elikagai batzuk. Mutilak edukitzen zituztela ikasten entzun zuen aitak, eta hara eraman zuen. Ikasketak eta ofizioa ikasten ei ziren, tailerrak ere bazituzten eta. Baina gerra garaian militarrek zuten hartuta zatirik handiena eta zati txiki bat bakarrik zegoen ikasketetarako. Gose garaia zen eta salesiarrek soroak eta ganadua jarri zituzten Deustun zituzten sailetan. Hara ikastera joandako baserritarrak ipintzen zituzten lanean.

13. Gernikara bizikletan, arotzeria ikastera

- **Erref**: EAA-022/022
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:28:05. **Bukatu**: 00:29:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Altzarigintza

Laburpena:
Gernikan ikasi zuen arotzeria, tailer baten. Hiru-lau tailer zeuden orduan Gernikan. Lehen altzariak ez ziren kanpotik ekartzen, bertan egiten ziren. Lehenengo urtean ez ei zuen zentimorik ere irabazi. Bizikletaz joaten zen Ereñotik Gernikara.

14. Sigman lanean, ezin dirurik aurreztu

- **Erref**: EAA-022/023
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:29:10. **Bukatu**: 00:31:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Soldadutzarako dirua behar eta Eibarrera joan zen lanera, Sigma josteko makinen lantegira. Baina ez zuten asko irabazten, han geratu behar izaten zirelako ostatuan. Destajuan lanean, orduko ogerlekoa irabazten zuten, baina gero ostatuko gastuak ordaindu behar. Azkenengo hilabeteetan eraikuntza-lanetan ibili zen Eibarren eta orduantxe aurreztu zuen diru apur bat.

15. Sigman josteko makinentzat armairuak egiten

- **Erref**: EAA-022/024
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:31:10. **Bukatu**: 00:33:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:
Sigma lantegian arotzeria lanak egiten zituen. Josteko makinentzat armairuak egiten zituen, bai eskuzko makinentzat eta baita hankarekin eraginda ibiltzen zirenentzat ere. Armairuari "goma-laka" ematen zitzaion. Behar "fina" ei zen, eta ordu asko sartu behar. Intxaurra erabiltzen zen eta giharduna izanez gero, hobe.

16. Krisi garaian jende asko kanpora lan bila

- **Erref**: EAA-022/028
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:37:50. **Bukatu**: 00:38:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Krisi industriala
- Diaspora » Disporara bidaia » Diasporara joateko arrazoiak

Laburpena:
Krisi handia egon zen garai batean, eta ez zegoen lanik. Bere anaia bat Ameriketara joan zen lan bila eta bestea Australiara. Itsasoan zebiltzan marinelek ez zuten krisirik izan.

17. Altzariak egiten lanik ez zegoenean, beste zerbait egin behar

- **Erref**: EAA-022/030
- **Iraupena**: 0:00:46. **Hasi**: 00:39:48. **Bukatu**: 00:40:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Bertako jendeak erosten zizkion altzariak. Lanik ez zegoenean, basora pinuak botatzera edo beste zerbait egin behar. Gero egoera hobetu zen, paper-lantegia jarri zutenean.

18. Gerraostean ahal zen moduan bizi ziren

- **Erref**: EAA-022/032
- **Iraupena**: 0:02:41. **Hasi**: 00:41:05. **Bukatu**: 00:43:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Ean jendea ahal zuen moduan bizi zen gerraostean. Ganadua jarri zuen jende askok. Ura iturritik ekartzen zuten. 43-46 urte izango direla Natxituan ura jarri zutenetik dio. Arropak etxean xaboitu eta errekara eramaten ziren urberritzera. Bestela garbitokia ere bazegoen. Norbera garbitzeko, berriz, ura ekarri eta ahal zen moduan.

19. Lehengo janzkera; aberatsagoen eta pobreagoen arteko aldea

- **Erref**: EAA-022/033
- **Iraupena**: 0:01:38. **Hasi**: 00:43:46. **Bukatu**: 00:45:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Eurak ondo janzten zirela dio; jostundegian egindako traje onak izaten zituzten, baina bat edo bi. Ez zegoen oraingo aukerarik. Udan praka "milrayas"-ak. Baserri txikiagoetakoek ez zuten izaten halakorik, besteei txiki egindako arropa jantzi behar. Miserian bizi ziren.

20. Altzariak egiteko egur-klaseak

- **Erref**: EAA-022/036
- **Iraupena**: 0:02:45. **Hasi**: 00:47:45. **Bukatu**: 00:50:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Altzarietarako erabiltzen diren egur-klaseak: haritz amerikarra, lizarra, akaziak... Egurrik onenak intxaurra eta gaztaina izaten ziren, baina besteak ere ez ziren txarrak. Egur "nobleak".

21. Egur batzuei errazago egiten zaie kardamua

- **Erref**: EAA-022/037
- **Iraupena**: 0:01:18. **Hasi**: 00:50:30. **Bukatu**: 00:51:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Egur batzuei azkarrago egiten zaie kokoa. Haltza egur ona da, baina zaindu ezean kardamua egiten zaio. Egurrari leku ilunean dagoenean edo zikina dagoenean errazago egiten zaio kardamua.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-30

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com